

Innhold

Flatskjæra, Terneskjæra	5
Kjeholmen - Lyngør fyr	5
Ytre Lyngør og Speken	5
Nautholmene	7
Klåholmen, Håholmene og Kvernskjær	8
Sandskjæra	8
Risøya	8
Generelle trekk, Tvedestrand:	8
Klåholmen, Måkeskjær, Buskjæra	9
Vestre Kvaknes og Jonsvika	9
Gjerdalen	10
Kalvøya og Teistholmen	10
Alvekilen	10
Tromlingene	10
Spornes	12
Hove.....	13
Store Torungen	15
Lille Torungen	15
Sandum	15
Hovstøl.....	16
Hovekilen - Færvik	16
Gjessøya.....	16
Merdø	17
Stølsvika	18
Aspholmen og Store Bryllupsholmen	19
Natvig - Svenskehaven	20
Bratholmene	21
Ramsøya	21
Jerkholmen/ Jerken.....	22
Flaket	22
Utfordringer Arendal	22
Hasseltangen og Sømsbukta.....	23

Kvennebekken	25
Randvika og Storesand	26
Movika	27
Valøyene.....	28
Ryvingen.....	29
Utfordringer, Grimstad:	29

Oversikt over alle statlig sikrede friluftslivsområder innenfor utredningsområdet

IID	Områdenavn	Kommune
FS00000479	Mærholmen	Tvedestrand
FS00000537	Lyngør Flateskjær	Tvedestrand
FS00000538	Østre Flateskjær m.fl.	Tvedestrand
FS00000546	Sandskjæra	Tvedestrand
FS00000547	Sandsundholmene m.fl.	Tvedestrand
FS00000548	Håholmen	Tvedestrand
FS00000549	Nautholmen	Tvedestrand
FS00000550	Askerøy Gåsholmer	Tvedestrand
FS00000552	Ytre Lyngør (Speken)	Tvedestrand
FS00000612	Ytre Kvernskjær	Tvedestrand
FS00000624	Askerøya	Tvedestrand
FS00002366	Sandvikholmene	Tvedestrand
FS00002369	Refsholmen	Tvedestrand
FS00002377	Bonden	Tvedestrand
FS00002367	Stangholmen	Tvedestrand
FS00000473	Jerkholmen	Arendal
FS00000474	Stølsvigen	Arendal
FS00000475	Hovstøl	Arendal
FS00000480	Buskjær og Måkeskjær	Arendal
FS00000482	Tromlingene	Arendal
FS00000483	Rulleplassen	Arendal
FS00000484	Vestre Breidbukta (Paradisbukta)	Arendal
FS00000485	Merdøy, Lakseberget	Arendal
FS00000508	Korshavn og Korshavnstykket	Arendal
FS00000511	Klåholmen	Arendal
FS00000513	Skjellbergholmene	Arendal
FS00000519	Spornes	Arendal
FS00000553	Vestre Kvaknes	Arendal
FS00000554	Jonsvika	Arendal
FS00000556	Kalvøya-Teisteholmene	Arendal
FS00000557	Skinnefellh og Grundesundholmen m. Sandvikflaket	Arendal
FS00000559	Alve	Arendal
FS00000615	Aspholmen	Arendal
FS00000618	Store Bryllupsholmen	Arendal
FS00000623	Måkeholmene	Arendal
FS00001768	Bukkevika	Arendal
FS00001775	Gjessøya	Arendal

FS00001810	Område mellom Barlindalen og Natvigverven	Arendal
FS00002381	Brattholmene	Arendal
FS00002382	Ramsøya	Arendal
FS00002383	Korshavnskjæret	Arendal
FS00002384	Skinnfellen	Arendal
FS00002394	Flaket	Arendal
FS00002395	Ytre Skauholmen	Arendal
FS00002441	Spornes-Brekka	Arendal
FS00002380	Bonden-Målen	Arendal
FS00002420	Twisteinen og Fladeskjær	Arendal
FS00000506	Barlindstykket I og II	Grimstad
FS00000560	Storesand 1	Grimstad
FS00000561	Rødøya, Katteskjær, Torsken m.fl.	Grimstad
FS00000562	Movika	Grimstad
FS00000563	Valøyene	Grimstad
FS00000605	Sømsbukta	Grimstad
FS00000607	Kvennebekken	Grimstad
FS00000620	Randvika	Grimstad
FS00001697	Gbnr 57/302 på Søm	Grimstad
FS00001825	Hasseltangen-Sømskilen	Grimstad
FS00002378	Haugenes, parsell IV	Grimstad

Tvedestrand

Flatskjæra, Terneskjæra

Godværssted, brukt av lokalbefolkningen på Gjeving. Mest til dagsutfart, fint for kajakk. Det står en gammel do der i dag, men den nye båten kommer ikke til for å tømme. Doen bør fjernes.

Kjeholmen – Lyngør fyr

Turistforeningen driver hytta. Vellykket og mye folk, men vanskelige liggeforhold for båter. Folk bruker mye taxibåt for å komme dit.

Ytre Lyngør og Speken

- Tettstedet Lyngør består av i alt fire øyer og med bebyggelse på begge sider av Lyngørsundet som går fra sørvest mot nordøst. Den største øya, Lyngøya ligger på østsiden av sundet med Ytre Lyngør og Spekholmen åpent ut mot Skagerrak.
- Spekholmen blir omtalt som Speken i forvaltningssammenheng og blir også benevnt som det i denne rapporten.
- Til friluftslivsområdet Ytre Lyngør med Speken, hører også flere større og mindre holmer. De utgjør et samlet areal på 278 da som brukes og forvaltes under ett. Områdene ble sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtaler for skjærgårdspark i 1979.
- Speken utgjør den sørligste odden på Ytre Lyngør. En lun, grunn lagune som går inn fra sørvest, skiller nesten Speken fra Ytre Lyngør.
- Området er meget populært for båtutfart og for turer på land. Biomangfoldet knyttet til det ytterste svaberg-sprekkelandskapet kan være sårbart for omfattende slitasje /tråkk. Imidlertid synes det å tåle dagens ferdsel.
- Lyngør-Stangholmen inngår i friluftslivsområdet. Det blir også kalt «Smellen» på folkemunne. Det er fordi det smeller når lufta presses ut av bølgene når de treffer helleren i havnivå.

Landskap

Landskapet fremstår på den nordlige delen som kupert -småkupert med lauvtrevegetasjon hovedsakelig i dalsøkkene. Markerte daldrag mot sjøen i nordøst. Langholmen er kupert, lite preget av høyere vegetasjon. Hele Ytre Lyngør har nakne svaberg mot sjøen og lune til dels grunne vik og sund, herunder Langholmsundet. Speken består av blankskurte gneis-svaberg nesten helt uten løsmasser, bortsett fra i små sprekker som løper på kryss og tvers. Den indre delen av Spekbukta er meget grunn med skjellsandpreget substrat.

Kulturminner

Kulturlandskap. Dette er gammelt beiteområde med fine steingjerder som skille mellom eiendommer og utmark/innmark. De åpne arealene er tilgrodd over tid. Kystlynghei hvor kommunen har skjøtsel og beiting. «Krigsholla» øst på Speken, er ei stor jettegryte som ble brukt som skjul under krigen. Det er også ei minneplate over seilskuta, «Sunniva» som forliste på Sunnivabråttene rett utenfor.

Atkomst

Til Lyngør kommer en bare med båt og helst med egen fritidsbåt. Det er ellers fast forbindelse med en lokal rutebåt, eller med taxibåt fra landsiden, Gjeving. Det er også båtforbindelse mellom Holmen og Lyngøya/Lyngørsida i sommersesongen.

Bruk

Ytre Lyngør med Speken og øyene på yttersiden er populære båtutfartsområder for dagstur og overnatting. Speken blir mye brukt til overnatting, men ikke for de største båtene. Det er gode forhold for strandbaserte aktiviteter i sjø med bading fra blankskurte svaberg, fine soleplasser og gode fiskemuligheter fra land. Området er stort og variert også for turer til fots. Bruksfrekvensen er høy, på Speken svært høy.

Mulighet for sammenhengende kyststi i de fem kystkommunene i Aust-Agder er utredet på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune. Mulighetene for kyststi i Tvedestrand er utredet i 2012 av Friluftsrådet Sør. Rydding og merking av stier på Ytre Lyngør og Speken er aktuelt for kyststi.

Tilrettelegging

Fortøyningsbolter. Renovasjon er fjernet, og toalettet skal fjernes. Nærmeste renovasjonsbrygge er på Gåsholmen. Funksjonelle renovasjonsbrygger medfører mindre forsøpling.

Planlagte tiltak:

- Fortøyningsbolter. Det er behov for flere fortøyningsbolter både i Spekbukta og Langholmsundet.
- Rydde vegetasjon for tursti, gjenåpne turstier på Ytre Lyngør. Det planlegges å forbedre stisystem fra vegene på Lyngør over til Speken.

Lyngør

Utenfor utredningsområdet, men veldig viktig attraksjon. Det er derimot liten mulighet for besøkende å legge til med egen båt. Offentlige brygger er beholdt rutebåt.

Nautholmene

- Nautholmene og Askerøy Gåsholmer utgjør en øygruppe like sørøst for Askerøya.
- Nautholmene og Askerøy Gåsholmer ble sikret til friluftsmål ved servituttavtaler for skjærgårdspark i 1977.
- Nautholmene og Askerøy Gåsholmer er ett av de mest brukte friluftslivsområdene i Tvedestrandskjærgården.
- Naturstien på Nautholmene planlegges å inngå i mulig kyststi.

Landskap

Nautholmene karakteriseres som en langstrakt, småkupert holme, hovedsakelig med fjell i dagen og en del trevegetasjon på visse partier. Nautholmene er egentlig ei øy, men flere lave og smale eid gjør at den oppfattes som flere øyer. Form og topografi skaper forhold for lune, grunne vikar og sund.

Askerøy Gåsholmer er ei gruppe småkuperte holmer med fjell i dagen og lune vikar og sund. Det er ubetydelig med høyere vegetasjon. Slake svaberg i strandsonen.

Kulturminner

Som navnet indikerer, har Nautholmen tidligere vært beiteområde. Kyrne ble ledet svømmende over fra Askerøya. Helt sørvest finnes tre godt bevarte murer etter sommerfjøs. Det er et sjømerke på midtre holme, Gåsholmen.

Atkomst

Kun med egen båt.

Bruk

Båtutfartsområde for dagstur og overnatting, det mest brukte området til overnatting innen utredningsområdet i Tvedestrand. Strandbaserte aktiviteter, sjø med bading fra svaberg. Fisking. Turer til fots. Ett av de tre mest brukte områdene i Tvedestrand-skjærgården. Bruksfrekvensen er svært høy på Nautholmene, høy på Askerøy Gåsholmer. Nautholmene er den øya som har størst bruk også utenfor fellesferien.

Tilrettelegging

Nautholmene: Bål- og grillplasser og fortøyningsbolter. Ny gjeste- /liggebrygge. To renovasjonsbrygger med søppelstativer. Fem toaletter. Natursti på 3 km med 12 plakater med informasjon om natur og fisk, blir mye brukt.

Askerøy Gåsholmen: Fortøyningsbolter, søppelstativer, ny renovasjonsbrygge. Nå ett toalett, et annet er fjernet.

Planlagte tiltak

- Nautholmene: 40 m lang gjeste-/liggebrygge og to grillplasser
- Askerøy Gåsholmen: 10 fortøyningsbolter

Klåholmen, Håholmene og Kvernskjær

Indrefiletten i skjærgården i Tvedestrand, men værutsatt, noe som medfører mindre bruk enn Nautholmen. En renovasjonsbrygge.

Sandskjæra

Brukes som Flatskjæra til dagsutfart, har ingen tilrettelegging, men folk kan bruke Buskjær i Arendal.

Risøya

Ligger utenfor utredningsområdet. Har folkehøyskole og leirskole som bruker områdene mye. Leirskolen har 12-13 000 elever hvert år. Folkehøyskolen tilbyr linjefag som bruker skjærgården mye; dykking, trening - friluftsliv og seil - surf - kite.

Generelle trekk, Tvedestrand:

Området er nesten bare i bruk om sommeren - fra St. Hans til midten av august. Det går mye båttrafikk gjennom området, mange overnatter. Renovasjon med separate renovasjonsbrygger fungerer bra. Kommunen ønsker å øke tiggengeligheten ved å tilrettelegge mer, særlig i nord. Her er det flere besøkende og mer bruk pga Bokhotellet og aktiviteten på Risøya (leirskole og folkehøyskole).

Det er mye fritidsfiske i hele området, også mye turistfiske med utgangspunkt fra Bokhotellet. Stort hummerfiske.

Det har blitt flere som padler de seneste årene, ser ut til å stadig være økende.

Seilforeningen har seilerhytte på Bjorhusholmen. Her er det utgangspunkt for regattaer. Regattaene bruker området mellom Arendal og Tvedestrand.

Racerbåtregatta hvert år innenfor utredningsområdet.

Arendal

Sandskjæra, Buskjæra, Flatskjær, Måkesjær, Klåholmen

- Moderat grad av tilrettelegging - renovasjon, ikke brygger
- Servituttavtale
- Brukes på fine dager

Vestre Kvaknes og Jonsvika

- Arealene for Vestre Kvaknes og Jonsvika ligger inntil hverandre. De brukes og forvaltes under ett.
- Vestre Kvaknes og Jonsvika danner et stort nes ytterst nordøst på Flostaøya mot Kilsund. Flostaøya ligger helt øst i Arendal kommune. Det er bruforbindelse fra Flostaøya til fastlandet.
- Arendal kommune ervervet Vestre Kvaknes på 1970 tallet, men området har aldri blitt mye benyttet. Området er svært kupert og der er ulent å komme ned til sjøen på flere sider. Det ligger nordvendt og utsatt for vind. Tilkomsten til området fra bebyggelsen i Gjerdalen går helt inn til husveggen mange steder. Samme stien må benyttes både til og fra området. Parkeringsforholdene i området sommerstid kan være svært anstrengt.
- Friluftsrådet Sør har utredet mulighet for kyststi bl.a. i Arendal kommune på oppdrag for Aust-Agder fylkeskommune. Turstien til Vestre Kvaknes og Jonsvika vurderes å inngå et mulig nettverk av stier knyttet til kyststi.

Landskap

Topografisk utgjør Vestre Kvaknes og Jonsvika et kupert område med mye fjell i dagen. Glattskurte fjellformasjoner og svaberg dominerer og enkelte kløfter med bukter til sjøen. Strandsonen består mye av bratte fjellskrenter som står steilt i sjøen, steinete strender. Noe bar (furu)- og lauvskog vest og nord, inn fra sjøen.

Bygninger

Ytterst, øst på Vestre Kvaknes står det ei fyrlykt, Kvakneslykta. Den eies og driftes av Kystverket.

Adkomst

Til fots over land og med egen båt. Det er ca. 250 m å gå fra parkeringsplass ved Gjerdalen ut til de nakne svabergområdene.

Bruk

Båtutfart med noe oppankring av båter på nordsiden i Kilsundfjorden. Strandbaserte aktiviteter, sjø med bading fra svaberg. Turer til fots. Fisking. Bruksfrekvensen er liten. Tilgjengeligheten og bruken vil sannsynligvis øke når stien fra parkeringsplassen blir ryddet og merket.

Tilrettelegging

Informasjonsskilt/tavle, natursti, stupebrett/badetrapp, Bru over dyp kløft/smalt sund mot Kvakneslykta.

Planlagte tiltak

- Rydde og merke sti fra parkeringsplass i Gjerdalen og ut til selve friluftslivsområdene.

Gjerdalen

- Lokal bruk, turgåing

Kalvøya og Teistholmen

- Kalvøya mest brukt av disse
- Servituttavtale

Alvekilen

- Mye brukt - inne i bukta, odden mer fredelig
- Tilrettelagt med bord, benk, brygge
- Soling og bading
- Viktig friluftslivsområde
- Offentlig parkering - mest besøkt fra landsiden, men også båter

Tromlingene

- Øya Tromlingene ligger utenfor Tromøya og er på ca. 500 da. Øya er nesten delt i to, det er et smalt eid som binder sammen østre og vestre del.
- Tromlingene ble sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtale for skjærgårdsparken i 1977.
- Østre del av Tromlingene er vernet som landskapsvernområde med plante- og fuglelivsfredning. Arealet inngår i Raet landskapsvernområde (lvo). Vestre del av Tromlingene er vernet som naturreservat (våtmark). Arealet utgjør Tromlingene naturreservat (nr).
- Det foreligger ny forvaltningsplan i 2012 som bl.a. omfatter Tromlingene, «*Forvaltningsplan for Raet landskapsvernområde, Tromlingene naturreservat og Store Torungen naturreservat*».

- Tromlingene eies i et sameie av gårdene på Alve på Tromøya. Tromlingene brukes aktivt til sauebeite.
- Det er i senere år utført omfattende einerrydding på østre del for å fremme formålet med landskapsvernet. Etter ryddingen er det blitt mer åpent og derved bedre forhold for allment friluftsliv og beiting.

Landskap

Landskapet på Tromlingene har særegne kvartærgeologiske naturkvaliteter knyttet til Ramorenen. Markante moreneavsetninger fremtrer på overflaten som lange sammenhengende, terrasserte strandvoller av rullestein. Topografien er relativt flat med høyeste nivå på ca. 14 m.o.h.

Rullesteinsformasjonene er resultatet av prosessene både under og etter bortsmeltingen av innlandsisen for 10 000- 11 000 år siden. Over havnivå har bølger arbeidet i morenematerialet slik at finmaterialet er vasket ut og store mengder rullestein og steinblokker er blitt liggende igjen i overflaten. På visse strandstrekninger er det finkornet materiale av sand og mudder som gir grunnlag for utvikling av strandenger og gruntvannsområder. Mudderbankene er viktige for bl.a. flere arter fugl. Enkelte strekninger har sand/skjellsand på strand og bunn som gjør dem egnet for bading.

Kulturminner

Arealene på hele Tromlingene representerer et historisk natur- og kulturlandskap med einerbakker og gravrøyser som fra gammelt av har vært et beitelandskap. Beiting med sau har vært det tradisjonelle beitemønsteret med dyr fra gårdene på Alve, inne på Tromøya.

Atkomst

Kun med egen båt

Bruk

Tromlingene er et turmål i seg selv. På østre del med landskapsvern hvor telting er tillatt i 2 døgn etter friluftsloven, er det populært å sette opp telt, spesielt på grasslettene ved og nær Melkevollen. Turgåing i det særegne morenelandskapet byr på helt spesielle naturopplevelser. Mot Tromlingsund er det jevnt over for grunt for å legge til med vanlig fritidsbåt. Lettbåt og kano/kajakk kan legge til eller trekkes opp på land. På vestre del, naturreservatet er telting forbudt. Bruksfrekvensen er svært høy

Tilrettelegging

Informasjonsskilt/tavler med informasjon om naturkvaliteter og vern. Fortøyningsbolter, renovasjonsbrygge med søppelcontainere, toalett. Enkelte tilrettelagte bålplasser ved de mest brukte teltplassene på østre del. Bålbrenning er forbudt på vestre del, naturreservatet.

Planlagte tiltak

- Ny 30 m lang gjeste-/liggebrygge for dagsbesøk og overnatting ved Buholmen, Tromlingene øst mot Tromlingsund.
- Fornye stativ og plakat med informasjon om vannhullet for sauene.
- Fornye toalettet, kanskje flytte nærmere ny gjestebrygge.

Spornes

- Spornes ligger på utsiden av Tromøya og grenser til Hove langs sjøen mot vest. Spornes som sikret friluftslivsområde består av en rekke teiger som ligger inntil hverandre. Gnr/bnr 215/115 ligger imidlertid atskilt. Arealet ble ervervet i 1965 bortsett fra gnr/bnr 211/51 som ble ervervet i 1971 og 210/12 og 215/171 i 1972.
- Spornes er vernet som landskapsvernområde (lvo) med plante- og fuglelivsfredning. Arealet omfattes av Raet lvo.
- Friluftsrådet Sør har utredet mulighet for kyststi bl.a. i Arendal kommune på oppdrag for Aust-Agder fylkeskommune. Turveien/turstien vest-øst langs sjøen på Spornes inngår som en delstrekning av en mulig kyststi fra Hove til Botstangen, øst på Tromøya.

Landskap

Landskapet på Spornes har særegne kvartærgeologiske naturkvaliteter knyttet til Ramorenen. Markante moreneavsetninger fremtrer på overflaten som lange sammenhengende, terrasserte strandvoller. Terrenget skråner mot sjøen. Spornesstranda er kjent for at den vekselvis er dekket med fin sand eller grove rullestein avhengig av vind og strømforhold. Vegetasjonen preges av at Spornes ligger åpent mot havet. Den er påvirket av vær og vind. Seljebeltet langs strandsonen har fått en karakteristisk skråttvoksende vekstform. Floraen i busksjiktet er preget av busker som berberis, nyperose, krossved, vivendel, bjørnebær, bringebær, slåpetorn og hagtorn m.fl.

Kulturminner

Krigsminner fra 2. verdenskrig i form av rester etter kanonstillinger og veisystemer som i dag er turveier. Det er en gammel tangvei til sjøen for gårdene bl.a. på Flademoen lenger inn på øya. Det er flere steingjerder.

Adkomst

Til fots, sykkel, bil, i liten grad med båt. Det er en stor parkeringsplass i øst, og en mindre ved tangveien.

Bruk

Spornes har en flott naturlig sandstrand og med sandbunn utover i sjøen når det er vind- og strømforhold i sjøen for det. Baklandet består i hovedsak av rullestein. Spornesstranda er svært mye brukt også av barnefamilier.

Via turvei- og stinettet på Spornes og stien videre østover fra parkeringsplassen, kan en gå langs hele yttersiden av Tromøya, vekselvis på sti, vei, svaberg og rullestein. På strekningen er det mange muligheter for flotte naturopplevelser knyttet til rullesteinsbeltene, forrevne svaberg og vegetasjon i uvanlige former og sammensetninger.

Folk kjører ut til parkeringsplassen for å oppleve utsikten over havet under alle slags vind- og værforhold. Det gjelder også funksjonshemmede, selv om Spornes som sikret

friluftslivsområde ikke er tilrettelagt for funksjonshemmede i dag. Bruksfrekvensen er svært høy.

Tilrettelegging

Informasjonstavler. Parkeringsplass. Tre tilrettelagte grill- og bålplasser bl.a. i tidligere steinbrudd som nå er fylt igjen og tilrettelagt for opphold. Renovasjon og toalett.

Planlagt tilrettelegging

- Belegg og benker på utsiktspunkt sørvest ved parkeringsplassen
- Ny bru for østgående sti over bekken fra parkeringsplassen. Ikke tiltak i bekken
- Skifte ut toalett og flytte det lenger vekk fra stien
- Terrengrampe fra parkeringsplass til strandsonenivå
- Rydding av vegetasjon ved rasteplass øst for parkeringsplass

Det er mulig å foreta tilretteleggingstiltak slik at funksjonshemmede også kan komme ned til strandområdet. I skråningen ned fra parkeringsplassen fremstår morenen med en kildehorisont som er en viktig naturkvalitet å ta hensyn til. For å kunne ivareta verneformålet og samtidig legge forholdene bedre til rette for alle, kan en terrengtilpasset rampe som monteres oppå bakken i skråningen, være et aktuelt tiltak. Slike stedstilpassede løsninger ser en ofte i utlandet der en ferdes i sårbare landskapstyper.

Hove

- «Hove friluftslivsområde» defineres som Hovehalvøya inkl. arealet til Hove Camping. Det tidligere leirområdet, nå området til Hove Leirsenter inngår ikke i friluftslivsområdet.
- Forhistorien i nyere tid er at Hove Leir ble anlagt av tyskerne under 2. verdenskrig og omfattet arealet både på Hovehalvøya og selve leirområdet. Etter krigen ble Hove Leir brukt av det norske forsvaret frem til 1962. Deretter stod Statens Bygge- og Eiendomsdirektorat som eier og forvalter inntil Arendal kommune overtok som eier i 1998.
- En rekke bygninger og rester etter okkupasjonsmaktens installasjoner finnes fortsatt i området. Flere bygninger er imidlertid restaurert og brukes til innkvartering under sommerleirer og arrangementer i Hove Leirsenters regi.
- Hove friluftslivsområde omfattes av Raet landskapsvernområde (lvo).
- Det er spesielle tilretteleggingstiltak for funksjonshemmede, både i form av bygninger og at en av sandstrendene, «Handicapstranda» er utstyrt med innretninger for funksjonshemmedes behov. Turveiene, «Folkestien» og «Kyststien» er tilgjengelige for rullestolbrukere.

- Hove Drifts- og Utviklingsselskap AS (Hove Drift) står for driften av friluftslivsområdet på vegne av Arendal kommune. Hoves Venner utfører skjøtselstiltak etter anvisning fra Hove Drift i samsvar med forvaltningsplanen for Raet lvo.
- Friluftsrådet Sør har utredet mulighet for kyststi bl.a. i Arendal kommune på oppdrag for Aust-Agder fylkeskommune. Turveiene på Hove er aktuelle som en sløyfe i et større stisystem for kyststi.

Landskap

Landskapet på Hovehalvøya har særegne kvartærgeologiske naturkvaliteter knyttet til Ramorenen. Markante moreneavsetninger fremtrer på markoverflaten i vegetasjonsdekket. De er særlig godt synlige i form av rullesteinstrendene på utsiden mot havet. Kontrasten er stor fra strendene mot havet til Hovekilen som ligger i le på innsiden. Hovekilen er et gruntvannsområde med finmateriale på bunnen og rike skjellbanker. Det er gode sandstrender og langgrunt langs hele Hovekilen fra Hove Leirsenter til Hoveodden. Vegetasjonen domineres av furuskog. På utsiden mot havet har mange furutrær på grunn av vær og vind fått helt spesielle vekstformer.

Kulturminner

Det finnes en rekke gravrøyser på Hovehalvøya. Det antas at det har vært bosetting på Raet siden steinalderen. Det har sannsynligvis levd folk og vært dyrket jord bl.a. i Hoveområdet fra 4000-3000 år f. Kr.

I området er det en rekke krigsminner etter den tyske okkupasjonsmakten under 2. verdenskrig. Særlig i Hoveområdet er det ennå godt synlige rester etter anlegg for kanonstillinger, skyttergraver, grunnmurer etter bygninger og kommandoposten på Såta. Hove Leir var okkupasjonsmaktens hovedkvarter for divisjonen som forsvarte Sør Norge.

Bygninger

Hove Camping har flere campinghytter, resepsjonsbygg, sanitærbygg og kafé. Hove Camping drives som en egen økonomisk enhet innenfor en gitt geografisk avgrensing. Toalettet (vannklosett) i sanitærbygget fungerer som toalett også for besøkende i friluftslivsområdet.

Røde Kors har ei eldre hytte stående ytterst på Hoveodden. Det er Røde Kors som eier hytta og har det økonomiske ansvaret for den.

Såta er et lite murbygg på en fjellknaus ut mot havet. Den var opprinnelig bygget som en tysk kommandopost under 2. verdenskrig. I dag brukes den som klubbhus for Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Aust-Agder.

Adkomst

Til fots, på sykkel og med bil. Det er kjørevei helt ut til Hoveodden ved campingplassen. Det er god parkeringskapasitet fordelt på to steder for vanlig friluftslivsbruk. Funksjonshemmede kan kjøre helt frem til Handicapstranda. Merdøferga går fra Arendal sentrum til Hove i høysesongen. Det er en utvikling at færre bruker ferga til fordel for egen bil. Det er ingen brygger eller fortøyningsbolter for allmennhetens båtutfart.

Bruk

Hove er det mest brukte friluftslivsområdet hele året i Arendal kommune. Området er stort, innbyr til mange typer friluftslivsaktiviteter og naturopplevelser for alle. Det er lett tilgjengelig, kort avstand fra sentrum og sentrale boligområder og er godt tilrettelagt for folk i alle førlighetsgrader.

Tilrettelegging

Handicapstrand, HC toalett og garderobebygg.

Turveiene, «Folkestien» og «Kyststien» danner et rundløpesystem på Hovehalvøya. Det tillates oppkjøring av skiløype i Folkestien i vintre med snødekke. Egen ridesti er nylig anlagt. Informasjon. Bord/benker, griller, søppelstativer. Toalett.

Planlagt tilrettelegging

- Vedlikehold av grusdekke og rydding av kanter på "Folkestien" og "Kyststien".
- Utsikts- og rasteplasser på tomt etter tidl. Blåskjellhytta.
- Opprusting av handicapstranda etter egen detaljplan.
- Fjerne utdaterte informasjonstavler og merker. Nye skilt og merker for å dekke et oppdatert behov bl.a. for ridesti.
- Anlegge og skilte parkeringsplass, korttidsparkering for 6- 7 biler. 2 for funksjonshemmede.

Handicapstranda: Badeplassen trenger en generell opprusting og standardheving. Det gjelder bord/benker, evt. faste griller, moderne søppeldunker evt. innebygget og returdunk for varme engangsgriller o.a. Det forventes nyere innretninger for folk med nedsatt førlighet og rullestolbrukere. Det bestående er nedslitt. Det er ikke mange områder av de sikrede friluftslivsområdene på kysten i Aust-Agder som ligger så godt til rette for funksjonshemmede som Hove. Handicapstranda og Hove forøvrig er gjennom mange år blitt godt kjent blant folk med nedsatt funksjonsevne.

Store Torungen

Lille Torungen

Sandum

- Ingen tilrettelegging

Hovstøl

- Sikret friluftsområde
- Litt brukt i forbindelse med Hove campingplass
- Lokal badeplass

Hovekilen – Færvik

- Lite brukt
- Ingen parkering

Gjessøya

- Gjessøya er ei øy mellom Tromøya/Hovehalvøya og Merdø. Øya ligger i det samme beltet med israndavsetninger som Tromlingene og utsiden av Tromøya, Spornes og Hove.
- Del av Gjessøya mot nordøst ble sikret til friluftsmål ved servituttavtale for skjærgårdspark i 2006.
- Det meste av arealet utenom friluftslivsområdet, er vernet som landskapsvernområde og inngår i Raet lvo.
- Et flott og viktig friluftslivsområde ligger i le for dominerende vindretning.

Landskap

Landskapsinntrykket av Gjessøya er ei skogkledd øy, men hvor vegetasjonen varierer sterkt med topografien. På yttersiden mot havet, er det mest fjell i dagen. Inne på øya er det nokså kupert med koller og lavereliggende arealer inni mellom, noen steder nokså fuktig. På innsiden mot vest ligger gården på Gjessøya med frodig kultur- og hagemark. Den hadde fast bosetting inntil for få år siden. Nordsiden av øya preges av flott sandstrand med bredt bakland, grasbakke. Det er dette arealet som er sikret som friluftslivsområde.

Kulturminner

Steingjerder som skiller forskjellige teiger av utmarksarealer og innmark. Enkelte steingjerder finnes inne på friluftslivsområdet og markerer avgrensning av friluftslivsområdet mot sør.

Adkomst

Kun med egen båt.

Bruk

Gjessøya har en flott naturlig sandstrand med stabil sandbunn og grasbakke som bakland med stor kapasitet. Badestrandområdet er et meget populært turmål for alle, ikke minst for barnefamilier. Området for turgåing omfatter den øvrige del av øya hvor det også er fint å fiske fra land. Bruksfrekvensen er svært høy i sommersesongen.

Tilrettelegging

Renovasjonsbrygge med søppelcontainer og toalett. Gule markeringsbøyer for badestrand settes ut i sesongen.

Planlagt tilrettelegging

- Rydding av vegetasjon mot sør.

Merdø

- Merdø som sikret friluftslivsområde består av to hoveddeler. Merdø Gravene vest på øya og enkelte teiger sør på øya som eies av Arendal kommune. Merdø Lakseberget mot øst består av eiendom tilhørende Aust-Agder kulturhistoriske senter (AAks) med Merdøgaard museum. Imidlertid er det enkelte teiger også på Gravene som tilhører AAks.
- Gravene består av små og større teiger som delvis ligger inntil hverandre. Enkelte av de mellomliggende teigene på Gravene eies privat. Det ville ha vært hensiktsmessig om kommunen ervervet disse for å få en mer helhetlig forvaltning av teigene på Gravene som brukes under ett som friluftslivsområde.
- Merdø Lakseberget utgjør en vesentlig del av øya mot øst med Merdøgaard museum og museets tun, utmark og brygge (Museumsbrygga).
- Merdø Gravene og Merdø Lakseberget utenom museumstunet er vernet som landskapsvernområde og inngår i Raet Ivo.

Landskap

Landskapet på Merdø har særegne kvartærgeologiske naturkvaliteter knyttet til Ramorenen. Markante moreneavsetninger fremtrer på overflaten som store sammenhengende strandvoller, spesielt i strandsonen på utsiden mot havet. Kuperte fjellpartier med fjell i dagen og varierende vegetasjonsdekke fremstår inne på øya. Fjell i dagen danner karakteristiske formasjoner i rullesteinsbeltene eksempelvis ved Lakseberget og sørøstre del av Merdø. Topografisk har øya i hovedsak et høybrekk øst-vest. Den gamle bebyggelsen inkl. Merdøgaard museum ligger på nordøstsiden, vendt fra havet. Arealene på innsiden inngår ikke i Raet Ivo. Arealene som er vernet, ligger på sørsiden og er ubebygde.

Kulturminner

Merdø er en gammel uthavn og losstasjon fra seilskutetiden. Losutkikkhytta står på det høyeste av øya. Merdøgaard museum med bygninger, brygge, tun og utmark er bevart og viser et skipperhjem fra den tiden. «Museumsjordet» som er omkranset av steingjerder, utgjør et tidligere dyrket areal på ca. 2-3 da tilhørende Merdøgaard. Det ligger inne på øya og brukes nå mye til lek og ballspill når det ikke er for tilgrodd. De mange steingjerdene ellers markerer eiendomsgrenser mellom store og små teiger og mellom inn- og utmark.

Bygninger

Det er ingen bygninger på Merdø Gravene. På Merdø Lakseberget ligger Merdøgaard museum med tilhørende bygninger, tun og brygge som eies av Aust-Agder kulturhistoriske senter, (AAks).

Adkomst

Merdøferga» går til Merdø i sommersesongen. Ellers er det atkomst med egen båt. Naturbarnehagene som bruker arealet på Merdø Gravene nesten daglig hele året, disponerer egen båt.

Bruk

Merdø Gravene har en flott naturlig sandstrand med stabil sandbunn og stor grasslette bakland med stor kapasitet. Et populært mål for mange. Området blir mye brukt av skoler og barnehager. En del av baklandet er tilgjengelig for telting. Området for turgåing omfatter hele Merdø. Bruksfrekvensen er svært høy.

Tilrettelegging

På Gravene finnes det en kombinert brygge for ilandstigning og renovasjon. Søppelcontainere står samlet på land. Det finnes bygg med toalett og dusj. Gule markeringsbøyer for badestrand settes ut i sesongen. Ved Merdøgaard er det fine sandstrender på begge sider av Museumsbrygga hvor det er noen plasser for folk å legge til for kortere besøk. Det er bord/benker og grill på Gravene. Ved museet er det også bord/benker hvor folk kan raste. Kioskutsalgs fra egen bygning ved museet i sommersesongen.

Planlagt tilrettelegging

- Flere skålgriller på Gravene
- Rydding av vegetasjon på Museumsjordet
- Opprusting av steingjerdet rundt Museumsjordet

Stølsvika

- Stølsvika ligger på Hisøya og nært kjørevei. Området er lett tilgjengelig og fungerer som nærområde bl.a. for flere store boligområder i nærheten.
- Gnr/bnr 305/555 eies av Arendal kommune og utgjør et lite areal midt inne i arealet som staten eier. Dette brukes til friluftslivsformål sammen med det øvrige arealet.
- Stølsvika er et av de mest brukte badeområdene vest i Arendal kommune.
- Området er også lett tilgjengelig for funksjonshemmede selv om det ikke er tilrettelagt etter standard for universell utforming.

Landskap

Stølsvika var opprinnelig et lite bruk, og arealet for friluftslivsområdet var sannsynligvis tidligere dyrket mark. Det er relativt flatt, og grunnen består hovedsakelig av løsmasser. Mot

sjøen er det svaberg og sandstrand, langgrunt. Det er noe blandet furu- og lauvtrevegetasjon i kantene ellers åpent med grasdekke.

Bygninger

På gnr/bnr 305/555, som eies av Arendal kommune, står det et lite hus (tidligere bolighus) som nå drives som kiosk i forbindelse med friluftslivsområdet. Det er et av husene fra det tidligere bruket. Det er Arendal kommune som eier bygningen. Videre står overbygget på brønnen. Det er utført i tre.

Adkomst

Til fots, med sykkel eller bil

Bruk

Stølsvika har en flott naturlig sandstrand med stabil sandbunn og stort bakland for opphold med stor kapasitet. Bruksfrekvensen er svært høy.

Eksisterende tilrettelegging

Bane for sandvolleyball og lekeplass med lekeapparater. Bord/benker, grill av nyere type («Friluftsgrill»). Parkeringsplass. Toalett som også er tilgjengelig for funksjonshemmede. Gule markeringsbøyer for badestrand settes ut i sesongen. Tidligere baderampe for funksjonshemmede er tatt vekk på grunn av manglende etterspørsel over lang tid. Området er lett tilgjengelig for funksjonshemmede, men ikke spesielt tilrettelagt etter standard for universell utforming

Planlagte tiltak

- Nytt toalett, HC toalett kombinert med lager
- Asfaltering av parkeringsplassen

Aspholmen og Store Bryllupsholmen

- Aspholmen er sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtale for skjærgårdspark. Store Bryllupsholmen eies av Arendal kommune.
- Aspholmen og Store Bryllupsholmen ligger i Sømskilen vest i Arendal kommune. De ligger nær Nidelvas vestre utløp til sjøen og nær grensen til Grimstad kommune.

Landskap

Aspholmen er en frittliggende holme som fremstår med mye fjell i dagen og for det meste med bratte fjellskrenter i sjøen. På enkelte strandstrekninger særlig på nordsiden er det fint å legge til med båt, og det er lunt for overnatting. Det er sparsomt med vegetasjon, men enkelte bartrær og en del einer preger holmen.

Store Bryllupsholmen er ei skogkledd øy, vesentlig furu- vegetasjon. Enkelte vikar og nes har mindre tett vegetasjon og innbyr til opphold.

Kulturminner

Gravrøys på Aspholmen iflg. kart. På Store Bryllupsholmen er det ei gravrøys fra bronsealder-jernalder.

Adkomst

Kun med egen båt.

Bruk

Bruksfrekvensen er middels høy på begge holmene.

Tilrettelegging

Aspholmen: Fortøyningsbolter. Renovasjonsbrygge med søppelcontainer. Toalett.
Store Bryllupsholmen: Kombinert gjeste-/liggebrygge og renovasjonsbrygge med søppelcontainere. Grill-/bål plass. Toalett.

Planlagt tilrettelegging

- Aspholmen - toalett fjernes.
- Aspholmen - flere fortøyningsbolter.
- Store Bryllupsholmen - fjerne toalett sørøst.
- Store Bryllupsholmen - forlenge eksisterende gjeste-/liggebrygge i sørvest mot Ytre Skauholmen.
- Store Bryllupsholmen - forlenge ilandstigningsbrygge nordøst ved toalett.

Natvig – Svenskehaven

- Natvig-Svenskehaven ligger på fastlandet på utsiden av Nedenes. Området ligger langs Nidelvas vestre utløp til sjøen.
- Det ligger på nedsiden av de store boligområdene på Nedenes og Nedenes barneskole.
- Det er et mye brukt nær-friluftsområde med sletter, stier, badeplasser og fotballøkke.
- Arendal kommune eier både Natvig, gnr/bnr 430/167 og Svenskehaven, 429/8. Eiendommene ligger inntil hverandre og brukes og forvaltes under ett. I denne forvaltningsplanen legges det til grunn at begge eiendommene inngår i FS 00001810 og at navnet endres til Natvig-Svenskehaven.
- Friluftsrådet Sør har utredet mulighet for kyststi bl.a. i Arendal kommune på oppdrag for Aust-Agder fylkeskommune. Turveien/turstien gjennom Natvig-Svenskehaven vil bli en viktig del av en mulig kyststi. Den vil herfra kunne fortsette langs eksisterende sti videre sørvestover mot bl.a. Vessøya og grensen mot Grimstad kommune og arealene mot Hasseltangen.

Landskap

Terrenget veksler mellom åpne grassletter med en del våte partier og skogkledde fjellknauser. Topografisk er det vekslende mellom til dels bratte fjellskrenter og slake partier både inne i området og ut mot Nidelva. Det renner en bekk gjennom Svenskehaven og ut i elva. Den

drenerer en del arealer som blant annet brukes som balløkke. Vegetasjonen er blandet bar- og lauvskog med edellauvskog inni mellom.

Kulturminner

Steingjerder. Det går en gammel vei gjennom området. Oppbygningen, steinsettingen tyder på at det er en gammel ferdselsvei. Deler av denne brukes i dag som turvei og vil sannsynligvis bli en del av en fremtidig kyststi. Langs en tilførselssti, Bjørnestien finnes det også trappetrinn i stein i nærheten av en grunnmur av naturstein, tørrmur. Nedenes-Natvig har gammel bosetting, så det er naturlig å tenke seg at friluftslivsområdet inneholder en del kulturlandskapselementer.

Adkomst

De fleste kommer gående eller syklende. Det er parkeringsplass ved småbåthavna i Natvigverven nordøst for friluftslivsområdet. Denne er også beregnet på besøkende som kommer med bil til Natvig-Svenskehaven friluftslivsområde.

Bruk

Natvig-Svenskehaven er egnet for allsidige friluftaktiviteter i nærmiljøet inkl. bading i Nidelva, eksempelvis ved Malinastrand for svømmedyktige. Bruksfrekvensen er svært høy.

Tilrettelegging

Turvei og turstier. Elever ved Nedenes ungdomsskole har selv bygget bord/benker og bål-/grillplass i Svenskehaven, ellers er det bord/benker på utsiktspunkt mot elva og den nære skjærgården i Sømskilen. Balløkke med fotballmål. Bade-/solebrygge som er støpt i betong for å holde mot strømmen i elva. Ved siden av er det anlagt en liten badekulp med sandbunn for de små.

Planlagt tilrettelegging

- Rydding av vegetasjon langs bekk i Svenskehaven
- Skilting av turveg/rundløype

Bratholmene

- Ingen tilrettelegging

Ramsøya

- Viktig friluftslivsområde.
- Kommunen eier halve øya.
- Mange plasser å legge til båt, ingen tilrettelegging men gode naturforhold
- Mye fugl - artsmangfold

Jerkholmen/Jerken

- Jerkholmen er sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtale.

Landskap

Store strandenger og grasbakker. Store områder med rullestein. Øya er tilnærmet flat. Langgrunt.

Kulturminner

Gravhauger og tufter.

Adkomst

Kun med egen båt.

Bruk

Jerkholmen har mange kvaliteter som friluftsområde. Blir mye brukt til telting. Bruksfrekvensen er svært høy.

Tilrettelegging

Toalett, brygge og renovasjon.

Ingen planlagte tiltak de neste årene.

Flaket

Ligger utenfor utredningsområdet for nasjonalpark - burde på grunn av friluftsimteresser vært med.

Utfordringer Arendal

I framtida må forvaltningsplanen for nasjonalparken erstatte forvaltningsplanen for skjærgårdsparken, slik at en slipper å forholde seg til to forvaltningsplaner.

Det er viktig å få en god rolleavklaring når det gjelder forvaltning og drift av nasjonalparkområdene. Hvem skal ha tilsynsmyndighet innenfor kontra utenfor nasjonalparkområdet - Vi må finne en fornuftig løsning for dette.

Grimstad

Hasseltangen og Sømsbukta

- Hasseltangen ligger lengst øst i Grimstad kommune mot grensen til Arendal kommune. Hasseltangen ligger på fastlandet og grenser til sjø mot øst, nord og vest.
- Eiendommene eies av Grimstad kommune. Gnr/bnr 58/2 ble skilt ut fra Søm gård, gnr/bnr 58/1 i 1852 og har vært i kommunalt eie siden 1901. Eiendommens utmark utgjør i dag viktige friluftslivsområder.
Gnr/bnr 58/25 er en teig som er kommet til senere gjennom fradeling/makeskifte. Den ligger nord for industriområdet/ båtfabrikkene og grenser inntil 58/2 på Hasseltangen.
- Deler av Hasseltangen og Sømsbukta inngår i Hasseltangen landskapsvernområde.
- Hasseltangenområdet er viktig for friluftsliv hele året for folk i alle aldre og førlighetsgrader. Det ligger nær større befolkningskonsentrasjoner både i Grimstad og Arendal kommuner. Flere fremtidige boligfelt er under regulering og utbygging i begge kommunene og vil få Hasseltangen i sitt nærmiljø.
- Grimstad kommune har igjennom mange år satset på at Hasseltangen, de ytre teigene mot nord skal bli et attraktivt område for folk med rullestoler, barnevogner og rullatorer m.m. Da kommunen i 1993 la til rette for at rullestoler skulle komme opp til et berg med flott utsikt over havet, var det noe nytt som ble godt mottatt av brukerne. I dag er Hasseltangen godt tilrettelagt for funksjonshemmede, og kommunen arbeider for ytterligere å forbedre forholdene.
- Mulighet for sammenhengende kyststi i de fem kystkommunene i Aust-Agder er utredet på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune. Mulighetene for kyststinett i Grimstad er utredet av Friluftsrådet Sør. Del av en fremtidig kyststi vil gå gjennom Hasseltangen og Sømsbukta friluftslivsområder. Tiltaket er også fremhevet og begrunnet i forvaltningsplanen for Hasseltangen lvo.

Landskap

Hasseltangen og Søm-Ruakerkilen er en del av Ra-morenen som er den mest markante og ruvende randavsetning vi har fra siste istid. Natur- og kulturlandskapet er egenartet. Området på selve Hasseltangen har parkmessig skjøttet bøkeskog, sandstrand og graskledt bakland. Ytre del mot nord veksler mellom dominante isskurte svaberg og partier med ulike vegetasjonstyper.

Kulturminner

Det er flere gravrøyser og en steinsetting. Hasseltangenområdet har gammel bosetting med flere gårdsbruk som også drives i dag. Gamle steingjerder preger kulturlandskapet. Noen lange markerer eiendomsgrenser, mens andre har fungert som skille mellom innmark og utmark. Ett

av disse ble restaurert fra grunnen av i 2010/2011 som ett av tiltakene i forvaltningsplanen for Hasseltangen lvo.

Adkomst

Til fots, med sykkel, bil og båt

Bruk

Familievennlig område med badestrand og store grøntarealer med bøketrær som dominant trevegetasjon. Sandstranda ryddes, lunt med kveldssol. Området er tilpasset funksjonshemmede brukere med bl.a. asfalterte stier med jevnt over lav helningsvinkel. Fra tilpasset brygge kan en fiske sjørret. Har mange interessante verdier - kvartærgeologi, botanikk - bøkeskog, naturreservat - fugl og sommerfugl, fornminner, bra sjørretfiske, Ruakerkilen - brakkvann - mye fuglekikkere. Naturopplevelser knyttet til Raet gir stort utbytte for folk på tur. Hasseltangen har i en årrekke vært mye brukt til rekreasjon. Er det området som brukes mest hele året og store deler av døgnet. Institusjoner bruker området aktivt, Ellengård og sykehjem. Sykehjemmet har egen nøkkel til bom for å kunne kjøre ned. Sømskilen er viktig utgangspunkt for surfere.

Bruksfrekvensen er svært høy.

Tilrettelegging

Tilrettelagt for funksjonshemmede med god tilgang for rullestol - mulig å oppleve storhavet for alle. Hovedleden for småbåter går rett forbi - mye å se på. Alle innretninger er tilgjengelige for funksjonshemmede. Informasjonstavle. Parkeringsplass for bil og sykkel, asfalterte stier ned til strand, brygge og opp til høyde med utsikt over havet. Bord/benker og grill-/bålplass. Renovasjon med Molokbeholder og kildesortering. HC toalett.

Planlagt tilrettelegging

- Rive eksisterende HC toalett og bygge nytt HC toalett på samme sted
- Skaffe og montere baderamper for funksjonshemmede.
- Utsiktspunkt - Skaffe og montere sittebenk av stål.
- Utsiktspunkt - Rive eksisterende gjerde av tre og erstatte det med et høyere gjerde i robust materiale.
- Gjennomføre og skilte regulert turvgtrase.

Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne, (MF) i Grimstad kommune kom i sitt møte 4.6.2012 med innspill til arbeidet med forvaltningsplanen. Hasseltangen er godt tilrettelagt for funksjonshemmede, men rådet pekte på behov for baderampe ved strand. Videre mente MF at utsiktspunktet på høyden mot havet burde utstyres med en sittebenk av stål og et høyere gjerde.

Andre aktuelle tiltak

- Rydde noe mer strender vestover mot båtfabrikkene, kjøre på sand på strender, legge ut en badebrygge. Bestandsregulere vegetasjonen. Påfyll med sand må avklares i forhold til vernebestemmelsene for Hasseltangen lvo.
- Del av en fremtidig kyststi vil gå gjennom Hasseltangen og Sømsbukta friluftslivsområder. Bl.a. vil den følge den kommende turstitråsen langs Sømskilen på utsiden av industriområdet (båtfabrikkene). Jf. kart nr. 2 og tiltak nr. 5. Turstien på denne strekningen er inntatt i vedtatt reguleringsplan for Hasseltangen industriområde. Tiltaket er imidlertid ikke gjennomført etter forutsetningene i reguleringsplanen. Gjennomføring av tilretteleggingen som forutsatt, vil innebære en sammenlenking og vesentlig standardheving av turmulighetene på Hasseltangen. Gjennomføringen vil også føre til at potensialet for kyststinett i denne delen av kommunen, vil bli bedre utnyttet. Stinettet vil bli mer variert og få en standard som kvalifiserer for kyststi.
Tiltaket er også fremhevet og begrunnet i forvaltningsplanen for Hasseltangen landskapsvernområde.

Kvennebekken

- Kvennebekken friluftslivsområde ligger på fastlandet og grenser til sjøen. Området består av flere teiger som ligger inntil hverandre. Staten eier gnr/bnr 56/29, 30, 31 som også omfatter holmer i Kvennebekkbukta. Grimstad kommune eier 56/26. Teigene omslutter bukta, Kvennebekkbukta. Alle teigene i Kvennebekken brukes og driftes under ett.
- Arealene for Kvennebekken friluftslivsområde omfattes av Hasseltangen landskapsvernområde..
- Kvennebekken som renner ut i Kvennebekkbukta, er en gytebekk for sjørørret. Den er imidlertid ikke god. Den har for mye forurensning og tørker lett ut.
- Kvennebekken ligger i gang- sykkelavstand fra større boligfelt og flere boliger i nærheten.
- Mulighet for et sammenhengende kyststinett gjennom de fem kystkommunene i Aust-Agder er utredet på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune. Mulighetene for kyststier i Grimstad kommune er utredet av Friluftsrådet Sør. Del av en fremtidig kyststi vil gå gjennom Kvennebekken friluftslivsområde.

Landskap

Topografisk er arealet slakt skrånende mot sjøen, Kvennebekkbukta er relativt grunn. Det er fin sandstrand langs vestsiden, mens stranda mot øst er mer steinete. Det er bakland med grasbakke som klippes regelmessig gjennom sesongen.

Kulturminner

Nord på gnr/bnr 56/26 ligger Kvennebekkrøysa som skal være den største og mest intakte gravrøysa i Aust-Agder.

Steingjerde som markerer tidligere eiendomsgrense.

Bygninger

Kommunal pumpestasjon, renseanlegget står ved bekken/parkeringsplassen. Grimstad kommune har ansvar for bygning, teknisk utstyr og drift.

Adkomst

Til fots, med sykkel og bil. Adkomst med egen båt er mindre aktuelt. Det er for grunt for adkomst med fritidsbåt, kun mindre båter kan komme helt inn. Fortøyning av fritidsbåter på bestemte steder ute i bukta, er private rettigheter.

Bruk

Kvennebekken er et fredelig lite område som først og fremst er egnet for bade- og strandliv, familievennlig. Noe av sandstranden er godt egnet for barnefamilier. Lun i forhold til solgangsbris. Folk drar også dit for å oppleve havet i uvær. Bruksfrekvensen er middels høy.

Tilrettelegging

Informasjonstavle. Bord/benker. Sjøppelstativ. Toalett. Adkomst og strandområdet er for det meste tilgjengelig for funksjonshemmede uten at det er tilrettelagt i henhold til standard for universell utforming.

Planlagte tiltak

- Anlegge klopp over et vått og gjørmete parti av en mye brukt tursti.

Randvika og Storesand

- Randvika friluftslivsområde består av gnr/bnr 53/55, 58,160 og 60/24 som eies av Grimstad kommune og gnr/bnr 53/170 som eies av staten.
- Storesand friluftslivsområde består av gnr/bnr 50/15 som eies av staten, og gnr/bnr 50/68 som eies av Grimstad kommune.
- De to friluftslivsområdene grenser til sjø ved samme bukt, men er adskilt av en smal teig i strandsonen. Teigen er privat eid.
- Mulighet for et sammenhengende kyststinett gjennom de fem kystkommunene i Aust-Agder er utredet på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune. Mulighetene for kyststier i Grimstad kommune er utredet av Friluftsrådet Sør. Del av en fremtidig kyststi vil gå gjennom Randvika og Storesand friluftslivsområder.
- På Storesand er det utvasking av finmasse i overgangssonen mellom rotsone for storvokste furuer og sandstrand. Havet står rett på, og bølgene vasker ut finmasse. Erosjonssikring er nå nødvendig.

Landskap

Bukta med Randvika og Storesand har sandstrand av sjelden fin kvalitet, og det er langgrunt. Strandstrekningene for de to områdene er nesten sammenhengende, men adskilt ved høyvann av en liten bergnabbe. Terrenget er slakt skrånende til Randvika fra nord og mot Storesand fra vest. Baklandet består av grasbakke og store furutrær med noe lauvtrevegetasjon.

Kulturminner

Steingjerder.

På Storesand er det montert en minneplate i fjell til minne om en henrettelse som fant sted der under 2. verdenskrig.

Adkomst

Til fots, med sykkel, bil og båt. Adkomst med bil til Randvika skjer via Sømsveien og Haugenesveien til parkeringsplass. Tilsvarende adkomst til Storesand skjer via Sømsveien og Storesandveien til parkeringsplass. Adkomst med båt er begrenset ved at det er grunt, og at det settes ut gule markeringsbøyer for badeplass i sesongen.

Bruk

Randvika - Storesandområdet er sannsynligvis det mest brukte badestedet på fastlandet, sjø i Grimstadregionen. Det er svært attraktivt både for lokalbefolkningen og turister. Det er et meget familievennlig område. Bruksfrekvensen er svært høy. Mulighet for fjellklatring.

Tilrettelegging

Randvika: Hoppbakke og akebakke. Informasjonstavle.
Bord/benker. Parkeringsplass. Søppelstativ. Toalett.

Storesand: Tilrettelagt for funksjonshemmede. Informasjonstavle. Bord/benker.
Sandvolleyballbane. Parkeringsplass for bil og sykkel ca. 100 m fra sandstrand.
Funksjonshemmede kan kjøre helt ned til strandområdet. Søppelstativ med Molok beholder.
HC toalett.

Planlagte tiltak

- Randvika - Stor grill, type "Friluftsgrill"
- Storesand - Stor grill, type "Friluftsgrill"
- Storesand - Erosjonssikring i overgang rotsone furuer og sandstrand.

Movika

- Movika ligger på fastlandet ut mot Fevikkilen og nær større befolkningsskonsentrasjoner i Fevikområdet.
- Området er statlig sikret.
- Movika på kun 4 da, er først og fremst en sørvendt badeplass, sandstrand i nærmiljøet.

Landskap

Topografisk er Movika et lite daldrag som skråner ned mot sjøen. Grunnen består av sand, finmasse som gir grobunn for furuvegetasjon, og det er en fin sandstrand. Har en flott strand med kveldssol, men er ligger utsatt for solgangsbris.

Adkomst

Til fots, med sykkel og bil. Vanskelig med parkering.

Bruk

Movika er først og fremst egnet for bading og strandbaserte aktiviteter og er mest brukt av lokalbefolkningen. Bruksfrekvensen er høy.

Tilrettelegging

Parkeringsplass. Søppelstativ.

Planlagte tiltak

- Parkeringsplassen rustes opp og utvides. Utarbeide en plan for utvidelse/avgrensning. Grusing.
- Anlegge bål- og grillplass.

Valøyene

- Valøyene er ei gruppe store og små ubebygde øyer utenfor Hesnes, ute i havet mellom Arendal og Grimstad. Valøyene ligger litt øst for Hesnesøyene.
- Valøyene ble sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtale for skjærgårdspark i 1977.

Landskap

Valøyene består av mange store og små øyer. Indre Valøya er størst og ligger nærmest land, vest i øygruppa. Øyene fremstår med kuperte, glattscurte fjellformasjoner, gjennomgående uten høyere vegetasjon. De høyeste kollene er fra ca. 20 til 24 m.o.h. Fjellgrunnen består av granitt, den såkalte «Fjæreggranitten» med karakteristisk rødfarge. Strandsonen preges av bratte skrenter i sjøen, men også strekninger med lune vikar og slake svaberg som er attraktive for båtbasert friluftsliv. Fanteholla har ei fin sandbukt. På noen av øyene er det noe grasvegetasjon som beites.

Kulturminner

Det er ei gravrøys på Indre Valøya.

Sjømerket, «Hesnes merke» står på holmen, Kallen. Det er lett gjenkjennelig med

pyramideformet, rødt tak. Det er et innseilingsmerke til Hesnes uthavn. Det ble etablert som en trebåke på Kvaløya i 1825 og flyttet til nåværende lokalitet på Valøyene i 1833.

Adkomst

Kun med egen båt. Valøyene vil være inngangsportalen til Raet nasjonalpark fra syd for båtfolk.

Bruk

Valøyene er en viktig del av skjærgårdsparken og et attraktivt båtutfartsområde for dagstur og overnatting, bading og strandbaserte aktiviteter. Området brukes mye av lokalbefolkningen og båtturister. Sundet ved Ytre Kalven er viktig ankringssted for overnatting. Det er dypt nok for seilbåter. Ligger noe vindutsatt til, men godt le for østlige og sørlige vinder. Øyene brukes også en del av Fevik maritime leirskole til dagsutferder. Valøyene har de beste tilrettelagte områdene med økt tilgjengelighet (UU) i Grimstads skjærgård. Bruksfrekvensen er høy. Øyene er også mye brukt til fritidsfiske, berggylte og krabbesanking. Utsida er viktig hummerfiskeplass. Det er lite skog her i forhold til andre øyer, det har vært beiting med sauer og geiter på øyene over lang tid.

Tilrettelegging

Fortøyningsbolter. Sjøppelstativer og toaletter.

Planlagte tiltak

- Indre Valøya, Fanteholla: Gjeste-/liggebrygge egnet for funksjonshemmede
- Indre Valøyene, Fanteholla: HC toalett nær gjeste-/liggebrygge
- Indre Valøya: Et vanlig toalett sørøst på øya.
- Kallen: Ilandstigningsbrygge
- Kallen: HC toalett
- Kallen: Sjøppelstativ

Ryvingen

Fint utfartssted. Ligner Valøyene men er mer værutsatt. Har ingen skjærgårdsparkavtale. Mye brukt til kajakk og enkelt friluftsliv.

Utfordringer, Grimstad:

Hvordan gjøre besøket rikere?

- Informasjon, kunnskap om livet under vann er viktig + vrak og kulturminner.

Forvaltning: Føre landskapet tilbake til kulturlandskap - beiting. Kommunen har vært opptatt av dette over tid og har begynt prosessen. En har erfaring fra andre øyer i skjærgården (Ytre Maløya og Ausøya har hatt beiting siden 1986)

Forurensning fra skipstrafikk: Viktig med god beredskap - har erfaring fra Full city og Godarfjord. Tar veldig lang tid å rense når den treffer land - sandstrender og knudrete granitt er utfordrende.

Tilretteleggingstiltak: Skjærgårdspark m servituttavtale, kommunen eier friluftsområdene på fastlandet.